

КРИТЕРІЇ КОНТРОЛЮ ВПЛИВУ ФІЗИЧНИХ ФАКТОРІВ НА БІООБ'ЄКТ

Куропятнік С. В.

Науковий керівник – д. т. н., професор Шигимага В. О.

Державний біотехнологічний університет

(61052, м. Харків, вул. Різдяна, 19, каф. біомедичної інженерії та
теоретичної електротехніки, тел. (057) 712-42-32

Email: irina.boroday@btu.kharkov.ua

The choice of control criteria for assessing the dignity of the impact of physical factors on the biological object.

При дослідженні біологічних об'єктів важливе значення має вибір параметрів, що характеризують їх біологічне якість як показник стану об'єкта в даний час. Таких параметрів для різних об'єктів як рослинного, так і тваринного світу досить багато, і кожен з них з певним ступенем вірогідності може характеризувати морфо-функціональний стан біологічного матеріалу.

Рослини і організми тварин - носії великого різноманіття джерел інформації, що відбиває їх складну багатофункціональну структуру. Взаємодія ЕМП з біологічними системами призводить до фізичних і біологічних перетворень. До параметрів, які характеризують стан біологічного об'єкта при впливі ЕМП, слід віднести зміни: температури, електричного імпедансу, різниці біопотенціалів, діелектричної проникності, біомагнітних полів, газообміну з навколишнім середовищем, інтенсивності процесів випаровування і споживання вологи рослинами, пігментації рослин.

При порівняльній оцінці гідності методів засобів контролю впливу фізичних факторів на біооб'єкт повинен бути обраний певний критерій. В якості критеріїв можуть виступати - інформативність, експресному, доступність і трудомісткість методу оцінки. У багатьох випадках особливий інтерес представляють методи, що дають можливість гранично скоротити час виявлення дії фізичного фактора на біооб'єкт.

Однак в цьому випадку необхідно взяти до уваги ту обставину, що адаптаційні можливості живого організму можуть нейтралізувати виявлений ефект, у зв'язку з чим тимчасову дію зовнішнього фактора не позначиться на життєві функції організму. Ступінь значущості будь-якого методу оцінки дії фізичного фактора на біооб'єкт може істотно змінюватися від того, в якій фазі розвитку він знаходиться.

Порівняльна оцінка методів, про які йтиметься, повинна також здійснюватися з урахуванням того, чи носить фізичний вплив енергетичний або інформаційний характер. При оцінці методів досліджень необхідно також мати на увазі особливості функціональних перебудов біологічних систем під зовнішніми впливами будь-якої фізичної природи. при виборі методу оцінки характеру впливу зовнішніх факторів на біооб'єкт необхідно розглядати взаємодію біологічних рівнів і виявляти той з них, для якого зовнішня взаємодія є адекватним.